

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2462/2022
08.11.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Новица Јовановић, адвокат из ..., против тужене „Confezioni Andrea Serbia“ ДОО, Кочино село, чији је пуномоћник Александар Јанковић, адвокат из ..., ради поништаја решења и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2293/21 од 15.03.2022. године, у седници одржаној дана 08.11.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиле, **УКИДА СЕ** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2293/21 од 15.03.2022. године и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Јагодини П1 321/20 од 08.06.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле и поништено као незаконито решење туженог бр. ../17 од 11.01.2017. године, којим је тужилци отказан уговор о раду бр. ../14 од 01.08.2014. године, са припадајућим анексом бр. ../15 од 22.01.2015. године. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужилци на име накнаде штете исплати 210.000,00 динара, са законском затезном каматом од 25.02.2020. године као дана пресуђења, до коначне исплате, а што представља шест зарада које би остварила да је радила. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужилци накнади трошкове парничног поступка од 285.450,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2293/21 од 15.03.2022. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев тужиле којим је тражила да се поништи као незаконито решење о отказу уговора о раду бр. ../14 од 01.08.2014. године, са припадајућим анексом бр. ../15 од 22.01.2015. године и одбијен као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужени да јој на име накнаде штете исплати 210.000,00 динара, са законском затезном каматом од 25.02.2020. године као дана пресуђења до коначне исплате, што представља шест зарада које би остварила да је радила, и обавезана тужилца да туженој на име трошкова парничног поступка исплати 33.950,00 динара.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11...10/23-др. закон) Врховни суд је нашао да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању тужила је била у радном односу код туженог на неодређено време на пословима „оператер на машини ... и ... машинама“, са IV степеном стручне спреме (... техничар), на основу уговора о раду од 01.08.2014. године (са Анексом од 22.01.2015. године). Одлуком директора туженог од 01.04.2016. године образована је Комисија за праћење рада запослених у Сектору производње са задатком да провере тачност примљене документације која се састоји од извештаја о грешкама радника и извештаја појединачног извршења радника запослених у Сектору производње и другим секторима пословања послодавца, а која ће достављати директору предузећа, на крају сваког месеца. Према извештају ове комисије тужила је за период од 28.08.2016.године до 06.12.2016.године имала 11 грешака и 4 пропуста са две и више грешака у истом дану на линијама ЦС1 и ЦС2, док је у периоду од 02.09.2016. године до 05.10.2016. године имала просечно појединачно извршење од 84,90%. Тужили је 23.11.2016. године достављено обавештење да су увидом у њен рад и праћењем рада утврђени недостаци у обављању извршавања рада, па су јој дати инструкција и упутства за даљи рад. Дана 30.12.2016.године упозорена је на постојање разлога за отказ уговора о раду из следећих разлога: пропуштања производа са грешком из Шифарника грешака предузећа, што је основ за рекламације купаца, са позивањем на то да је у периоду од 28.08.2016. године до 06.12.2016. године имала 11 грешака и 4 пропуста са две и више грешака у истом дану на линијама ЦС1 и ЦС2 (с позивањем на извештај комисије), непопуњавања одређеног броја комада у листу коју је била у обавези да води, као и три неоправдана изостанка са рада (дана 13.07., 17.10. и 07.12.2016. године). У изјашњењу на упозорење, тужила је навела да учињене грешке не могу бити повод за отказ, јер су исте уочене, евидентиране и исправљене и да није било рекламација, док је изостанак оправдала.

Побијаним решењем туженог од 11.01.2017. године, тужили је отказан уговор о раду од 01.08.2014. године, са припадајућим Анексом од 22.01.2015. године, због учињене повреде радне обавезе из члана 179. став 2. тачка 1. Закона о раду („несавесно или немарно извршавање радних обавеза“), члана 111. став 2. тачка 1. у вези члана 97. тачка 2. Правилника о раду („немарност при раду која може да утиче на квалитет посла“) и тачка 4. („неизвршавање радних налога непосредног руководиоца када са којим у вези наступају штетне последице, а што се огледа у учињеним грешкама при изради производа из Шифарника грешака и пропуштања производа са грешком из Шифарника грешака што је основ за рекламацију купаца“) и члана 22. став 2. тачка 1. уговора о раду јер је у периоду од 28.08.2016. године до 06.12.2016. године имала 11 грешака и 4 пропуста са две и више грешки у истом дану.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиле и поништио као незаконито решење туженог о отказу уговора о раду, позивајући се на члан 179. став 2. тачка 1. Закона о раду, као и чланове 24. и 25. Правилника о раду туженог. Ово с тога што тужени као послодавац није испоштовао

законом предвиђену процедуру за отказ уговора о раду услед „несавесног и немарног извршавања радне обавезе“, што је био разлог за отказ у конкретном случају. Наиме, послодавац је поступио супротно одредби члана 24. Правилника о раду јер комисија која је утврђивала резултате рада тужиле није била образована сходно том члану, с обзиром на то да је тужилца ... техничар по занимању, а обављала је послове радног места „оператер на машини за ... и ... машинама“, а чланови комисије нису из те врсте занимања, па оспоравано решење садржи овај формални недостатак, који га чини незаконитим, што је довољан разлог за одлуку суда. Послодавац је поступио и супротно одредби члана 25. Правилника којом је прописано да када комисија утврди да запослени не остварује одговарајуће резултате рада, одлуком послодавца запослени ће се распоредити на друго радно место које одговара његовом знању и способностима, а ако таквог радног места нема њему престаје радни однос, а у конкретном случају тужени као послодавац није тужилци понудио друго радно место, односно констатовао да таквог радног места нема пре него што јој је отказао уговор о раду. Одлучујући о захтеву тужилце за накнаду штете сходно члану 191. став 1. тачка 5. Закона о раду, како је утврдио да је у конкретном случају дошло до незаконитог престанка радног односа, па како тужилца не захтева враћање на рад, обавезао је туженог као послодавца да јој исплати накнаду штете у износу од шест зарада које би остварила да је радила, а према висини месечне нето зараде која међу странкама није спорна.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду, сматрајући да је понашање тужилце које јој је стављено на терет, на основу извештаја комисије, основано имало за последицу престанак радног односа у смислу одредбе члана 179. став 1. тачка 2. у вези члана 179. став 2. тачке 1. („несавесно или немарно извршавање радних обавеза“) и 5. („друга повреда радне обавезе утврђена општим актом, односно уговором о раду“) и члана 15. тачке 1. Закона о раду и члана 111. став 2. тачка 1. („право послодавца да откаже запосленом уговор о раду ако несавесно или немарно извршава радне обавезе“) у вези члана 97. Правилника о раду туженог. Посебно је имао у виду да је неколико месеци раније тужилца примила обавештење (дана 24.02.2016. године) да су увидом у рад и праћењем њеног рада утврђени недостаци (дана 17.09.2015. године, 03.11.2015. године, 19.11.2015. године, 29.11.2015. године, 22.12.2015. године, 05.02.2016. године, 17.02.2016. године) за које дане је констатовано да је тужилца учинила грешке у раду, уз неостваривање адекватног радног учинка, због чега јој је за наведене месеце умањивана зарада, уз давање инструкција и упутства за даљи рад. Код изнетог, отказивање уговора о раду тужилци је било законито, како у формалном тако и у материјалном смислу, због чега је неоснован захтев за поништај решења о отказу уговора о раду. Следом тога, како је тужбени захтев за накнаду штете на име супституције реинтеграције акцесорне природе, чија правна судбина дели судбину тужбеног захтева за поништај решења о отказу уговора о раду који је одбијен, то тужилца нема право ни на тражену накнаду штете.

По оцени Врховног суда основано се ревизијом тужилце побија другостепена пресуда, јер је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено и због тога што је њеним доношењем учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 394. тачка 1. ЗПП јер је без отварања расправе утврдио другачије чињенично стање од оног које је утврђено у првостепеној пресуди, на коју се ревизијом основано указује.

Чланом 179. став 2. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05...75/14), који је био на снази у време доношења побијаног решења, прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду који својом кривицом учини повреду радне обавезе у виду несавесног или немарног извршавања радне обавезе (тачка 1.) и ако учини другу повреду радне обавезе утврђену општим актом, односно уговором о раду (тачка 5.).

Побијано решење о отказу уговора о раду је донето са позивањем на члан 111. став 2. тачка 1. у вези члана 97. Правилника о раду туженог од 01.08. 2014. године који је тужени доставио у интегралној верзији (садржи укупно 41. страну). Међутим, недостаје члан 111. став 2. тачка 1. (страна 35.), због чега није могуће утврдити шта тачно садржи та одредба. Осим тога, овај правилник је више пута мењан и то 23.09.2015.године (када је мењан члан 111. који регулише „отказ од стране послодавца“), а потом 02.03.2016. године (када су мењани чланови 72. и 73. који се односе на „радни учинак“ и на „успешност у раду“) и 25.03.2016.године (када је мењан члан 97. који се односи на „нарочито тешке повреде радних дужности“).

Ово је важно због тога што члан 97. став 1. Правилника о раду туженог од 01.08.2014. године, предвиђа 38 случајева тешких повреде радних дужности међу којима, између осталог, „немарност при раду која може да утиче на квалитет посла“ (тачка 2.) и „неизвршавање радних налога непосредног руководиоца и када у вези са тим наступају штетне последице, а што се огледа у следећем: учињене грешке при изради производа из Шифарника грешака предузећа и пропуштања производа са грешком из Шифарника грешака предузећа, што је основ рекламације купца“ (тачка 4. став 1.), при чему „број учињених грешака у једном дану од стране једног оператера, повлачи давање белешке - опомене запосленом од стране менаџмента послодавца, а на основу добијених рекламација од купца и интерног процента лошег квалитета, при чему ће иста бити обављена огласној табли“ (тачка 4. став 2.). Сходно ставу 2. овог члана због повреде радне дужности из става 1. овог члана уколико су учињене намерно или из грубе непажње послодавац ће запосленом уручити редом следеће опомене: 1. прва белешка – писмена опомена запосленом, 2. друга белешка – писмена опомена са умањењем зараде у висини од 5% (- 5%) на зараду за месец када је повреда учињена, 3. белешка – писмена опомена са умањењем зараде у висини од 5% (- 5%) на зараду за наредна три месеца почев од месеца када је повреда учињена, 4. четврта белешка – обавештење о постојању разлога за отказ уговора о раду и 5. пета белешка – отказ уговора о раду или уколико је нарочитим повредама радне дужности проузрокована материјална штета послодавац изриче меру: престанак радног односа. Чланом 106. Правилника прописано је да радни однос, између осталог, престаје отказом уговора о раду од стране послодавца или запосленог (тачка 4.) Према члану 108. став 2. послодавац може да откаже запосленом уговор о раду који својом кривицом учини повреду радну обавезе ближе дефинисане у тачкама 1.-5. Према члану 111. став 1. Правилника (страна 34.), послодавац може да откаже запосленом уговор о раду, ако за то постоји оправдан разлог, који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца, а на увид су биле доступне само тачке 1. („ако је утврђено да запослени не остварује резултате рада или нема потребна знања и способности за обављање послова на којима ради“) и 2. („ако је правноснажно осуђен за кривично дело на раду или у вези са радом“), које нису биле разлог за отказ уговора о раду.

Осим тога, у конкретном случају, првостепени суд је оценом доказа изведених до закључења расправе пред тим судом (што се односи на извештај комисије од 28.11.2016. године о појединачном извршењу запосленог за период од 23.11.2016. године до 25.11.2016. године и извештај Комисије о грешкама тужиле за период од 28.08.2016. године до 06.12.2016. године заведен под бр. ../16 од 16.12.2016. године о броју учињених грешака у једном дану на линијама на којима је радила) утврдио да је тужилци побиганом решењем од 11.01.2017. године отказан уговор о раду због несавесног и немарног извршавања радне обавезе у периоду од 28.08.2016. године до 06.12.2016. године, на основу извештаја комисије о ученим пропустима у њеном раду у овом периоду, чему је претходило упозорење послодавца на учињену повреду радне обавезе, уз занемаривање процедуре прописане члановима 24. и 25. Правилника о раду туженог, због чега је побигано решење о отказу незаконито. Другостепени суд је, међутим, на основу чињеница које нису биле предмет утврђења пред првостепеним судом, а које се односе не само на пропусте у раду тужиле након формирања комисије, већ и на пропусте тужиле у раду у ранијем периоду (од септембра 2015.године до фебруара 2016.године) закључио да су били испуњени услови за доношење побиганог решења о отказу уговора о раду.

На тај начин другостепени суд је без одржавања расправе изменио утврђено чињенично стање, на шта се ревизијом основано указује, чиме је учињена битна повреда поступка из члана 374. став 1. у вези члана 394. тачка 1. ЗПП

У оваквој ситуацији остало је неразјашњено из којих разлога је тужилци дат отказ уговора о раду, без обзира на прописе на које се послодавац позвао. Ако је отказ дат због несавесног и немарног рада у периоду од 28.08.2016. године до 06.12.2016. године, требало је утврдити у чему се састоји несавестан и немаран рад тужиле односно да ли је учинила тежу повреду радне обавезе прописану чланом 97. тачке 2. и 4. Правилника о ради туженог у овом периоду, на које се позива решење о отказу, у ком случају је неопходно разјаснити да ли их је учинила намерно или из грубе непажње, та да ли је пре уручења упозорења и отказа испоштована процедура прописана у члану 97. став 2. тачке 1.-5. овог правилника или је отказ дат због неостваривања резултата рада или због тога што запослени нема потребна знања и способности за обављање послова на којима ради (што утврђује комисија из чланова 24. и 25. овог правилника).

У поновном поступку, другостепени суд ће отклонити недостатке на које је указано овим решењем ради утврђења чињеница које су од значаја за доношење одлуке о оцени законитости побиганог решења о отказу.

Како је укинута одлука о главној ствари, укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од исхода спора.

Сходно изложеном, Врховни суд је на основу члана 415. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци овог решења.

**Председник већа-судија
Звездана Лутовац, ср.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић